

Христина Дрогобицька

Здобувач вищої освіти

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова,

місто Хмельницький, Україна

0009-0008-3457-6864

drohobytska.k@gmail.com

МОДЕЛІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОРАДНИЦТВА У СФЕРІ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Анотація: у статті розглянуто сучасні моделі впровадження електронного дорадництва у сфері агропромислового комплексу України як інструменту цифрової трансформації сільського господарства. Проаналізовано соціально-економічні та технологічні передумови створення електронних дорадчих систем, окреслено головні проблеми, ризики й умови ефективного функціонування таких сервісів. Визначено типові моделі організації електронного дорадництва та їх застосування в українських реаліях. Зроблено висновок, що формування сучасної системи електронного дорадництва є необхідною умовою підвищення конкурентоспроможності національного аграрного сектору, розвитку інновацій, збільшення продуктивності та сталого управління природними ресурсами.

Ключові слова: електронне дорадництво, цифровізація, агропромисловий комплекс, аграрна політика, дорадчі служби, інформаційні технології.

Аграрний сектор України є стратегічною галуззю національної економіки, забезпечуючи значну частку валютних надходжень і формуючи продовольчу безпеку держави. За останні десятиліття галузь переживає значні структурні та технологічні зміни, пов'язані з інтеграцією України у світові ринки, необхідністю підвищення ефективності виробництва, впровадженням інноваційних рішень. Одним із важливих напрямів таких змін є створення системи електронного дорадництва, яка забезпечує передачу знань, консультування та підтримку аграріїв засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Дорадництво, або аграрне консультування, традиційно розглядається як діяльність, спрямована на поширення науково-практичних знань серед сільгоспвиробників, фермерів, кооперативів, органів місцевого самоврядування. Його головною метою є підвищення продуктивності, ефективності управління, конкурентоспроможності та добробуту сільського населення. В умовах цифровізації економіки класичні моделі дорадництва зазнають суттєвих трансформацій. Електронне дорадництво передбачає інтеграцію цифрових інструментів — веб-платформ, мобільних застосунків, відеоконференцій, чат-ботів, систем дистанційного навчання, інтерактивних баз знань, що дозволяють здійснювати консультації дистанційно, оперативно та доступно для користувачів. В Україні інституційні засади дорадництва почали формуватись у 2000-х роках із прийняттям Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність». Проте на практиці ця система залишається недостатньо розвиненою, оскільки більшість дорадчих служб не мають достатнього фінансування, кваліфікованих кадрів і цифрової інфраструктури.

Важливо розуміти, що електронне дорадництво — це не просто технічне оновлення старої системи, а створення нової моделі взаємодії між державними інституціями, науковими установами, дорадчими організаціями, бізнесом і кінцевими

користувачами. Цифрові технології створюють умови для інтеграції всіх учасників у єдину мережу знань, що сприяє прискоренню інноваційного розвитку аграрного виробництва. В Україні розвиток електронного дорадництва має як державний, так і регіональний виміри. На державному рівні існують окремі ініціативи зі створення єдиної електронної платформи, інтегрованої з реєстрами аграрної продукції, земельними кадастрами, освітніми ресурсами. Проте системного підходу поки немає. Більшість проектів реалізується за підтримки міжнародних партнерів — Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO), Світового банку, ЄС, USAID. Вони фінансують створення цифрових платформ, аналітичних систем і мобільних сервісів, орієнтованих на малих і середніх фермерів [2].

На регіональному рівні впровадження електронного дорадництва здійснюється переважно дорадчими службами при університетах або громадських організаціях. Наприклад, Херсонський державний аграрний університет, Національний університет біоресурсів і природокористування, Львівський національний аграрний університет активно розвивають електронні навчальні курси, створюють бази знань та онлайн-платформи для фермерів. Такі ініціативи сприяють формуванню децентралізованої моделі дорадництва, орієнтованої на локальні потреби аграріїв.

Розвиток електронного дорадництва в Україні неможливий без глибокої цифровізації сільських територій. На жаль, значна частина сільських громад досі має обмежений доступ до швидкісного Інтернету. Це знижує ефективність дистанційних консультацій та електронного навчання. Програми державного рівня, як-от «Інтернет-субвенція», покликані частково вирішити цю проблему, проте процес іде повільно. Без достатньої цифрової інфраструктури електронне дорадництво не може стати масовим інструментом підтримки виробників.

З іншого боку, у світі зростає роль приватних технологічних компаній у розвитку аграрних ІКТ-рішень. Такі компанії, як CropX, EOS Data Analytics, OneSoil, створюють мобільні додатки, що дозволяють аграріям отримувати консультації на основі супутникових даних, штучного інтелекту та прогнозової аналітики. Використання подібних технологій в українських умовах сприятиме створенню гібридної моделі дорадництва, у якій держава забезпечує інституційні умови, а приватні компанії надають технологічні рішення.

Успіх електронного дорадництва залежить від наявності системи якісного контенту — наукових рекомендацій, практичних посібників, актуальних ринкових аналітик, нормативної інформації. Це потребує створення національної бази знань, до якої матимуть доступ усі учасники ринку. Такі бази повинні оновлюватися регулярно, мати пошукові механізми, інтерактивні інтерфейси та багатомовну підтримку. Дослідження свідчать, що використання ІКТ в агропромисловому комплексі України позитивно впливає на економічні результати діяльності підприємств. За даними Agricultural and Resource Economics (2023), підприємства, які впроваджують цифрові технології, демонструють вищу додану вартість, продуктивність праці та обсяги реалізації продукції [4]. Це доводить, що розвиток електронного дорадництва не є самоціллю, а безпосередньо впливає на економічну ефективність.

Водночас існує низка ризиків і бар'єрів. По-перше, відсутність державної стратегії цифрового дорадництва створює фрагментарність системи. Кожна область або установа діє на власний розсуд, без єдиних стандартів і координації. По-друге, низький рівень цифрової грамотності фермерів, особливо старшого покоління, ускладнює використання навіть базових онлайн-інструментів. По-третє, спостерігається дефіцит кваліфікованих дорадників, здатних працювати в цифровому середовищі. Крім того, відсутній механізм оцінки ефективності дорадчих послуг і зворотного зв'язку між дорадниками та користувачами.

Успішний розвиток електронного дорадництва вимагає комплексного підходу. Передусім потрібно забезпечити стабільну державну підтримку — створити нормативно-правові засади для цифрових дорадчих послуг, закріпити порядок їх сертифікації та фінансування. Необхідно також стимулювати державно-приватні партнерства, залучати ІТ-компанії до розробки програмного забезпечення, платформ, інтерфейсів. Важливим напрямом є підготовка кадрів: слід запровадити навчальні програми з цифрового дорадництва в аграрних університетах, а також проводити постійне підвищення кваліфікації для чинних дорадників.

Значну роль у розвитку дорадництва відіграють міжнародні донори. Так, проекти FAO та ЄБРР у 2022–2024 рр. спрямовані на створення систем дистанційного навчання для фермерів, використання електронних платформ для консультацій із питань агротехнологій, фінансів, екології [3; с.9]. Розширення таких ініціатив дає змогу Україні перейняти міжнародний досвід, зокрема моделі електронного дорадництва, що успішно функціонують у країнах ЄС, США та Канаді. У європейській практиці електронне дорадництво має сталу традицію. Наприклад, система Farm Advisory System у ЄС інтегрована в політику спільного сільського господарства, забезпечуючи фермерам доступ до консультацій із правових, фінансових, екологічних та технологічних питань. У Нідерландах функціонує мережа Wageningen University & Research, яка підтримує цифрові дорадчі сервіси для фермерів і стартапів. В Україні подібна модель може стати орієнтиром для створення єдиної системи з державною координацією та регіональними центрами впровадження.

Перспективи розвитку електронного дорадництва безпосередньо пов'язані з реалізацією Стратегії розвитку агропромислового комплексу та сільських територій України до 2030 року [1]. У документі серед пріоритетів визначено цифровізацію управління, інтеграцію науки, освіти і консультацій, розвиток кадрового потенціалу. Саме електронне дорадництво може стати тим інструментом, який з'єднає ці напрями в єдину екосистему інновацій. Ефективне функціонування системи можливе лише за умови постійного моніторингу результативності. Потрібно запровадити показники ефективності — охоплення користувачів, економічну віддачу, рівень задоволеності фермерів, вплив на сталий розвиток сільських територій. На підставі таких показників варто формувати державні програми підтримки та оновлення цифрових платформ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про схвалення Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року: Розпорядж. Каб. Міністрів України від 15.11.2024 № 1163-р : станом на 20 серп. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2024-p#Text>.
2. У Мінагрополітики обговорили розробку ефективної моделі дорадництва з урахуванням міжнародного досвіду. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-minagropolitiki-obgovorili-rozrobku-efektivnoyi-modeli-doradnictva-z-urahuvannyam-mizhnarodnogo-dosvidu> (дата звернення: 08.11.2025).
3. Тарас Гагалюк. ФІНАНСУВАННЯ СТІЙКОСТІ І ВІДБУДОВИ АГРАРНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ УСТАНОВАМИ ТА АГЕНЦІЯМИ РОЗВИТКУ. URL: https://www.apd-ukraine.de/fileadmin/user_upload/APD_Taras_Gagalyuk_UA_01.pdf (дата звернення: 08.11.2025).
4. V. Hrosul, O. Kruhlova, A. Kolesnyk, "Digitalization of the agricultural sector: the impact of ICT on enterprise development in Ukraine," *Agricultural and Resource Economics*, vol. 9, no. 4, 2023.

MINISTRY OF EDUCATION
AND SCIENCE OF UKRAINE

NATIONAL UNIVERSITY
OF LIFE AND ENVIRONMENTAL
SCIENCES OF UKRAINE

FACULTY OF INFORMATION
TECHNOLOGY

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

PROCEEDINGS

XIII International scientific
and practical conference

**GLOBAL AND
REGIONAL PROBLEMS OF
INFORMATIZATION IN
SOCIETY AND
NATURE USING
'2025**

13-14 November 2025

Kyiv, NULES of Ukraine

Kyiv 2025

МАТЕРІАЛИ

XIII Міжнародної науково-
практичної конференції

**ГЛОБАЛЬНІ ТА
РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ІНФОРМАТИЗАЦІЇ В
СУСПІЛЬСТВІ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННІ
'2025**

13-14 листопада 2025 року

Київ, НУБіП України

Київ 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МАТЕРІАЛИ

XIII Міжнародної науково-практичної конференції

ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВІ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННІ '2025

13-14 листопада 2025 року

Київ, НУБіП України

Київ 2025

УДК 004

Рекомендовано до друку вченою радою факультету інформаційних технологій Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 4 від 18.12.2025).

Укладач: д.т.н., доцент Шкарупило В.В.

Збірник матеріалів XIII Міжнародної науково-практичної конференції "Глобальні та регіональні проблеми інформатизації в суспільстві і природокористуванні '2025", 13–14 листопада 2025 року, НУБіП України, Київ. – К.: НУБіП України, 2025. – 206 с.

Відповідальність за зміст публікацій несуть автори.

© Національний університет біоресурсів
і природокористування України, 2025